

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA PRO PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

k návrhu na sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Sultanátu Omán o letecké dopravě

Sultanát Omán (dále také „Omán“) je arabský stát v jihovýchodní části Arabského poloostrova s rozlohou přes 309 tisíc km² a počtem obyvatel přibližně 4,7 milionu. Jedná se o absolutistickou monarchii s převládající ibáidskou větví islámu, která se vyznačuje větší otevřeností a tolerancí vůči jiným náboženstvím.

Omán je členem některých významných mezinárodních organizací, jako jsou např. Organizace spojených národů (OSN), Mezinárodní měnový fond (MMF), Světová obchodní organizace (WTO) či regionální Rada pro spolupráci arabských států v Zálivu (GCC).

Ománská ekonomika je velmi otevřená celému světu. Hlavní vývozní komoditou je ropa a zemní plyn a související produkty petrochemického průmyslu. V posledních letech se Omán snaží jít cestou racionalizace veřejných výdajů a podporou neropných sektorů ekonomiky. S tím souvisí i podpora přílivu zahraničních investic, rozvoj investičních a průmyslových zón, dopravní infrastruktury (přístavní terminály, letiště, uvažuje se o železnici), služeb a turistiky. Vzhledem ke stabilitě politického prostředí je proto země zajímavá pro zahraniční investory a exportéry. Nejvýznamnějšími obchodními partnery jsou Spojené arabské emiráty, Velká Británie, Čína, USA a EU.

Česká republika (dále také „ČR“) a Omán nemají diplomatické styky založené na přímém zastoupení. Omán je v působnosti Velvyslanectví ČR v Rijádu a působnost Velvyslanectví Sultanátu Omán ve Vídni zahrnuje i ČR. ČR dosud nemá s Ománem sjednány žádné mezinárodní smlouvy, k výraznějšímu navázání obchodních styků také zatím nedošlo. Nejčastějšími vývozními artikly jsou osobní automobily, pneumatiky, strojní zařízení, ocel či zařízení ke zpracování dat. Naopak dovoz z Ománu reprezentují díly a příslušenství vozidel, hliník, voňavky, léčiva apod.

Pravidelný letecký provoz mezi ČR a Ománem není v současnosti zajišťován žádným leteckým dopravcem. Nicméně ománský trh je z pohledu civilního letectví ČR zajímavý. V minulosti využíval letecký dopravce Smartwings, a.s. ománský Maskat pro mezipřistání při svých nepravidelných letech na Dálný východ. V roce 2016 plánoval zahájit do Maskatu pravidelnou linku, plán však (zatím) nebyl uskutečněn. V posledních letech nabízí Smartwings, a.s. cestovním kancelářím charterové lety do Salály, druhého nejvýznamnějšího města Ománu. Před lety také probíhala obchodní spolupráce na bázi pronájmu letadel s posádkou (*wet-leasing*) ománskému dopravci Oman Air. Ten zahájil svoji činnost v roce 1993, v posledních letech expandoval a z regionálního dopravce se stává významný dopravce s mezinárodní působností, jež rozšiřuje linky i do vzdálenějších oblastí (v Evropě např. Londýn, Paříž, Milán, Atény, Mnichov). Společnost také obnovila svůj letadlový park, nyní provozuje přes 50 letadel, včetně např. moderních dálkových strojů Boeing Dreamliner. Oman Air zvažoval mj. zahájení pravidelných letů do ČR.

V této souvislosti také Omán projevil zájem na sjednání dvoustranné letecké dohody s ČR, která by stanovila jasný smluvní rámec pro takový provoz. V závěru roku 2009 došlo k výměně vzorových textů leteckých dohod. Expertní jednání o Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Sultanátu Omán o letecké dopravě (dále jen „Dohoda“) se uskutečnilo ve dnech 14. a 15. března 2011 v Praze. V souladu se směrnicí pro expertní jednání a na základě českého vzorového textu se podařilo odsouhlasit vzájemně přijatelný návrh textu Dohody. Ta umožňuje určení libovolného počtu leteckých podniků každou smluvní stranou pro provozování leteckých služeb, při kterých mohou být využívána práva stanovená v této dohodě. Jedná se zejména o právo přeletu přes území státu druhé smluvní strany, právo přistání na území státu druhé smluvní strany pro neobchodní účely, právo nakládat a vykládat na území státu druhé smluvní strany v místech stanovených v Příloze k Dohodě cestujících, zavazadla, zboží a poštovní zásilky určené nebo pocházející z míst na území státu

první smluvní strany. Dohoda také zahrnuje důležité oblasti bezpečnosti a ochrany civilního letectví před protiprávními činy. Dále například umožňuje leteckým dopravcům zřizovat kanceláře a nabízet a prodávat leteckou dopravu na území státu druhé smluvní strany. Příloha k Dohodě obsahuje volné vymezení linek mezi místy na území České republiky a místy na území Sultanátu Omán s možností provozu přes jakákoli mezilehlá místa nebo do jakýchkoli míst za územím státu druhé smluvní strany.

Obsahové vymezení textu Dohody je následující:

V zájmu jednotnosti výkladu textu Dohody byly v článku 1 definovány výrazy důležité pro aplikaci Dohody.

Článek 2 vymezuje přepravní práva pro poskytování mezinárodní pravidelné letecké dopravy vzájemně dohodnutá mezi smluvními stranami. Jedná se o právo přeletu přes území státu druhé smluvní strany, právo přistání na území státu druhé smluvní strany pro neobchodní účely, právo nakládat a vykládat na území státu druhé smluvní strany v místech stanovených v Příloze k Dohodě cestující, zavazadla, zboží a poštovní zásilky určené nebo pocházející z míst na území státu první smluvní strany a právo nakládat a vykládat na území třetích států cestující, zavazadla, zboží a poštovní zásilky určené nebo pocházející z míst na území státu druhé smluvní strany, a to v souladu s ustanoveními v Příloze Dohody.

Článek 3 stanoví, že za účelem výkonu přepravních práv může každá smluvní strana určit libovolný počet leteckých podniků a dále obsahuje postup a podmínky pro určení leteckých podniků a vydání provozního oprávnění leteckým podnikům druhé smluvní strany.

V článku 4 jsou stanoveny podmínky pro odejmutí nebo pozastavení udělených provozních oprávnění.

Na letecké podniky, cestující, posádky, zavazadla, zboží a poštovní zásilky na území státu druhé smluvní strany se vztahují zákony, předpisy a postupy platné na území státu této smluvní strany, jak je stanoveno v článku 5. Žádná smluvní strana nesmí při aplikaci těchto pravidel dávat přednost svému nebo kterémukoli jinému leteckému podniku.

V článku 6 si smluvní strany potvrzují závazek chránit bezpečnost civilního letectví před nezákonnými činy (*security*) v souladu s Úmluvou o mezinárodním civilním letectví (Chicago, 1944), jejími přílohami, které se týkají této oblasti a dalšími platnými mezinárodními úmluvami o bezpečnosti civilního letectví. Článek také stanovuje požadavky na adekvátní bezpečnostní kontroly na území států smluvních stran a spolupráci v oblasti ochrany letectví před protiprávními činy.

Pro účely provozování dohodnutých leteckých služeb si smluvní strany dle článku 7 budou vzájemně uznávat osvědčení a průkazy vztahující se k letadlům a posádkám za podmínek stanovených v tomto článku.

Článek 8 upravuje postup pro možné konzultace smluvních stran k otázkám provozní bezpečnosti (*safety*). Článek umožňuje smluvním stranám provést tzv. inspekci letadla na stojánce a stanovuje postup v případě nedodržování minimálních bezpečnostních norem stanovených Úmluvou o mezinárodním civilním letectví (Chicago, 1944).

Článek 9 upravuje osvobození leteckých podniků druhé smluvní strany, resp. jejich letadel, pohonných hmot, mazadel, technického materiálu, náhradních dílů, obvyklého vybavení a zásob letadel a jiných věcí, které jsou používány výhradně v souvislosti s provozem a obsluhou letadla, od dovozních omezení, cel, nepřímých daní a jiných poplatků při provozu mezinárodních leteckých služeb.

Spravedlivého a přiměřeného stanovování uživatelských poplatků za použití leteckých zařízení se týká článek 10.

Článek 11 stanovuje zjednodušený proces pro přímý tranzit cestujících na území států smluvních stran.

Článek 12 upravuje prodej služeb leteckých dopravců a převody finančních prostředků z nich plynoucích.

Článek 13 stanovuje pravidla ve vztahu k tarifům leteckých podniků pro přepravu cestujících, zavazadel a zboží. Obecné kapacitní principy jsou uvedeny v článku 14.

Článek 15 stanovuje postup pro předkládání letových řádů leteckými dopravci obou smluvních stran ke schválení leteckým úřadům. Možnosti kombinovat letecké dopravní služby s jinými druhy dopravy jsou uvedeny v článku 16.

Článek 17 upravuje oblast zastoupení leteckých podniků, která včetně svého personálu podléhají právním předpisům platným na území státu, kde jsou zastoupení zakládána.

V článku 18 jsou uvedeny standardní možnosti poskytování pozemních odbavovacích služeb pro letecké podniky obou smluvních stran.

Článek 19 upravuje poskytování statistických informací a údajů mezi leteckými úřady a leteckými podniky obou smluvních stran.

Postup pro provádění konzultací mezi smluvními stranami je řešen v článku 20. Článek 21 stanoví postup pro jednání o změnách Dohody a jejich vstup v platnost.

V případě, že vstoupí pro obě smluvní strany v platnost jiná vícestranná úmluva nebo dohoda upravující leteckou dopravu, obě smluvní strany uvedou ustanovení Dohody do souladu s takovou úmluvou nebo dohodou (článek 22).

Článek 23 upravuje řešení sporů vyplývajících z výkladu nebo provádění Dohody a článek 24 stanovuje povinnost registrovat Dohodu a její případné změny u Mezinárodní organizace pro civilní letectví.

Závěrečná ustanovení upravují podmínky ukončení platnosti Dohody (článek 25) a určují vstup v platnost Dohody (článek 26). Dohoda byla sjednána v českém, arabském a anglickém jazyce, v případě rozdílnosti ve výkladu bude rozhodující anglický text. Dohoda vstoupí v platnost 60. den poté, co si smluvní strany navzájem písemně oznámí, že byly splněny jejich příslušné požadavky pro vstup Dohody v platnost.

Příloha k Dohodě obsahuje volné vymezení linek mezi místy na území České republiky a místy na území Sultanátu Omán s možností provozu přes jakákoli mezilehlá místa nebo do jakýchkoli míst za územím státu druhé smluvní strany.

Podepsaný text Dohody je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu ČR, se závazky vyplývajícími z členství ČR v Evropské unii, se závazky převzatými v rámci jiných platných smluv a s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva. Při sjednání Dohody byly splněny požadavky stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 847/2004 ze dne 29. dubna 2004 o sjednávání a provádění dohod mezi členskými státy a třetími zeměmi o leteckých službách (informační povinnost vůči Evropské komisi). Sjednání Dohody nevyžaduje změny v českém právním řádu. Gestor provedl komplexní posouzení a analýzu jednotlivých ustanovení Dohody z hlediska možných dopadů do právního řádu ČR s ohledem na vnitrostátní provádění Dohody (včetně posouzení a následného zhodnocení, zda jsou všechna ustanovení obsažená v Dohodě, která jsou přímo určena vnitrostátním subjektům, samovykonatelná), i ve smyslu Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv, schválené usnesením vlády ze dne 11. února 2004 č. 131. V této souvislosti není potřeba přijímat další vnitrostátní právní úpravu ani jiná opatření.

Vláda ČR souhlasila se sjednáním Dohody svým usnesením ze dne 7. prosince 2011 č. 913. Toto usnesení bylo změněno v osobách zmocněných k podpisu usnesením vlády ČR ze dne 18. března 2019 č. 191. Dohoda byla následně podepsána v Maskatu při příležitosti návštěvy delegace Senátu ČR v Ománu dne 25. března 2019. Za vládu ČR Dohodu podepsal Ing. Koudelka, CSc., mimořádný a zplnomocněný velvyslanec České republiky

v Království Saúdské Arábie, Bahrajnském království a Sultanátu Omán, a za vládu Sultanátu Omán Dr. Mohammed bin Nasser Alzaabi, ředitel ománského leteckého úřadu (PACA).

Sjednání a následné provádění Dohody nebude mít dopad na výdaje státního rozpočtu. Provádění Dohody bude zajišťováno především Ministerstvem dopravy a Úřadem pro civilní letectví, které budou v případě potřeby spolupracovat s ministerstvy zahraničních věcí, financí, vnitra, práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu a Českou národní bankou. Administrativní a správní výdaje s tím spojené budou hrazeny z rozpočtů jednotlivých resortů a Úřadu pro civilní letectví.

Dohoda, přestože je po formální stránce sjednávána jako dohoda mezi vládou České republiky a vládou Sultanátu Omán, má v České republice charakter mezinárodní smlouvy prezidentské kategorie, neboť upravuje záležitosti podle čl. 49 písm. a) a e) Ústavy ČR. Dohoda obsahuje mj. úpravu práv a povinností osob stejně jako věcí, jejichž úprava je vyhrazena zákonu (jedná se např. o právo leteckých podniků létat bez přistání přes území státu druhé smluvní strany, přistávat na jeho území pro potřeby nikoli obchodní, nakládat a vykládat na území státu druhé smluvní strany cestující, zavazadla a zboží, právo volně prodávat letecké dopravní služby na území smluvního státu, podmínky pro odvolání provozního oprávnění, atd.). Dohoda se po podpisu podle Ústavy ČR předkládá Parlamentu ČR k vyslovení jeho souhlasu s ratifikací a poté prezidentovi republiky k ratifikaci.

Sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Sultanátu Omán o letecké dopravě představuje jednu z možností, jak dále rozvíjet vzájemné vztahy. Dohoda stanoví právní rámec pro vzájemné vztahy v letecké dopravě, včetně možného pravidelného leteckého provozu a další možnosti spolupráce leteckých dopravců obou stran.

V Praze dne 18. června 2019

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš, v.r.